

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1835. 11. Jubli.

28ta Iappa.

Taunas sinnas.

No Pehterburges. 21mâ Jubni tur ar leelu gohdu, dauds augstu fungu preekschâ, to weetu eefwehtija, kur, kâ Keisers irr pawehlejis, usbuhwehs jaunnu, leelu nammu pehz swaigsnu raudsifchanas, arri jau kurrâm gruntes afminu eemuhreja. — Pa wissu pasauli taggad ta mohde, ka gruntes afminam, kad to gohdam kahdam jaun-ustaisamam nammam leef, arri dselses kastiti eemuhre, kurrâi eeliktas neween wissadas naudas fortes, kas tai semmê un laikâ geld, bet arri labbi leela tahpele, kurrâi daschadas sinnas irr usrakstitas: kas tē tahds nams buhschoht, kâ tohs fungus sauzohht, kas pee winna buhweschanas effohht par sinnatneekem, kurrâ deenâ eefahkohht buhweht, kahds wahrds waldneekam effohht, un tã j. pr. Wiss tas noteef, lai, kad us preekschu, woi pehz simts woi tuhkstofsch gaddeem, nams jau buhtu woi sagahsees, woi uggund aiegahjis, woi zittadi pohstihhts, un neweens zilweks wairs ne peeminneru, kas tē tahds nams bija, taf wehl behrnu behrni warretu useet kahdu skaidru sinnu pahr paschu scho nammu un to laiku, kad to eefahze buhweht. — Tã arri Pehterburgê schim jaunam nammam, gruntes afminu starpâ, dselses kastiti eemuhreja, kurrâi neween apselto warra tahpele ar wissahm waijadsigahm sinnahm, freewiski rakstihahm, bija eelikta, bet arri starp tahm naudas fortehm sawads naudas gabbals, jeb medaffe, no balta selta, ko Keisers til par schahs deenas peeminnu bija lizzis kalt un pa kurre preekschpuffi Keisera un pa pakkal-puffi pascha jaun-usbuhwejama namma bilde, ar tahm 12 debbes simehm winnai apfahrt, bija uskalta. — Pehz pa-beigtas eefwehtifchanas fungi tur paschâ laikâ eenehme maltiti un bija preezigi.

No Saratowes gubbermentes, dsittâ Kreewu semmê. Tanni wid-dû irraid zeems, ko sauz: Buturlinka, un kurrâ tapatt kâ drihs pa wissu Kreewu semmi wehl wissi semneeki irr par dsimteem. No turrenes preeksch wairak kâ 20 gaddeem nabbaga semneeka dehs, Terenti Stotow ar wahrdu, tikke nemts saldards un winnam drihs gaddijahs, pee gwardijes ktuht. No jaunahm deenahm jau eeraddis pee sifheem rohku darbeem, winsch sawâ jaunâ fahrcâ eemahzijahs saldatu zeppures taifihht, ar tahm puhlejahs, zil ween winnam wallas bija, un pehz ihfa laika palikke leels meisteris. Kad sawa ustizzama un taifna prahta deht tikke zelts par unteropzihru, arri tad ne rimme wis sawâ strahdaschanâ; un sawus 22 gaddus ar gohdu isdeenejis, wehl wairak ar to paschu darbu sahze

publetees. Sinnams tà tikkufchi strahdadams un plafchi ne mas ne dsihwodams, winsch drihs nahze pilnâ maisê. Sew arri pirke mahju, kurrâ wehl taggad ar faweem behrneem weenteesigi un gohdigi dsihwo. Ne fenn atnahze schis wihrs pee ta augsta Kreewu leelkunga, kas zeemam taggad par dsimtu lungu irr, stahstija winnam, ka pars tai zeemâ effoht dsimmis un pasemmigi luhdse, lai leelskungs winnam isteiz, zif un kurrei no winna raddeem te wehl effoht dsihwi. Dabbujis sinnaht, ka ihstent wehl 12 wihrischki un 16 seewischki no winna raddeem tur dsihwojoht, prassija leelkungu, woi winnam ne patiktu, par naudu tohs wifus atlaist par brihweem? Un luhk', ne zif ilgi, tad abbi bija faderrejuschees: Gutows eeffaitija leelkungam to pulku naudas par wisseem 28 zilwekeem un dabbuja wiannu brihw-grahmatas rohkâ. — Wet ohtrâ deenâ wehl atraddahs, ka weens no winna ispirkteem raddeem, zittkahrt sweeschu behrnu, puifu taggad no 14 gaddeem, bija peenehmis par sawu, un to tik tahl jau audsinajis, labprahht ne gribbeja atstahht, — un ka arri weenai no raddineeku seewahm wehl saws tehwa tehws bija ja-kohpj, bes kurrea schi arri ne gribbeja buht. Leelskungs, baggats ne mas ne buhdams, arri par scheem prassija maksu un Gutows labbâ prahhtâ arri to winnam tuhlihn nolihdsinaja. Tâ schis gohda-wihrs no sawa gruhri un gohdigi nopelnita krahjumina 15,000 rublus isdewe, ar mihligu prahhtu sawus 28 raddus un diwus zittus zilwekus, kas winnam pawissam sweeschi bija, ispirkdams par brihweem.

Sinnas pahr jaunahm grahmatahm.

1.

Kaut jel kâtram kristigam zilwekam us wissu muhschu labbâ peeminâ paliktu tahs swehtas deenas, pa kurreahm winsch zittkahrt gahje pahtarôs, un mahzitajs, wiannu un zittus jaunektus fataisidams us pirnu peeeschanu pee Jesus swehtu wakkarehdeenu, winneem tahs kristigas mahzibas zittu pakkat zittas fludinaja! — Jo tanni laikâ taf kâtram wehl kahdi labbi graudini buhs eekrittuschi firdi; kâtrs taf daschreis ar leelu patifschanu buhs atsinnis to taisnibu un mihlestibu, kas no Kristus wahrdeem un zetteem, wiffkaidraki no winna nenoseedsigas zeefchanas un mirschanas atspihd, — un kâtrs arri brihscham, gauschas affaras randajoht, swehti buhs sohljis, no grehkeem atgreestees un pa wissu muhschu tahs tizzibas labbu zihnifchanu zihnitees. Un mums wahjneekeem wisseem gan lihds firmam wezzumam tohti waijaga arri tohs wahrus labbi pee firds neme, ko Pahwils Timoteum rakstija (II. 3, 14. 15.): "Paleez' eeffsch ta, ko tu effi mahzijeas, un kas tewim irr uszizzehts, sinnadams, no ka tu effi mahzijeas: un ka tu no masahm deenahm tohs swehtus rakstus sinni, kas tewi warr darriht gudru us to debbes preeku, zaur to tizzibu, kas irr eeffsch Kristus Jesus." — Ja nu kâtrs zilweks tà pehz Deewa pawehleschanas tahs swehtas leesminas, kas winnam jaunâs deenâs daschreis firdi mettahs, labbi kohpiu un jo deenas jo wairaf peeaugtu eeffsch atfifschanas un tizzibas? zif spehzigi winni wiffi tad parahditohs tai no Deewa nospreestâ kurrâ prett meeku un affini! — Wet kas to dohd? — Mas zilweku, kas preeksch Deewa wahrdeem labbai semmei lihdsigi. Dawos jaunektu, behrnu-mahzibâ isstaigajusch, dohma jau palikkusch par zilwekeem,

prohti: par tahdeem, furreem mahzibas un grahmatas pawiffam wairs ne wai-
jaga, tapeh; aismirst to masumu, fo jau bija panahkufchi, un pehzlaifâ labbu
prahtu us mahzibu ne mas wairs ne ware fasmelt. — Daschi mahzitaji tadeht
zerreja, kad jaunekleem dohtu kahdu labbu, swehtu grahmatu par dahwanu un
peeminnu, tai paschâ brihdi, fur taifahs us eefwehtifchanu; ka winni tad tik ahtri
ne aismirstu tahs mahzibas, bet daudsfreis to grahmatu lassohht peeminnetu wiffu,
kas winneem fluddinahs, un peeaugtu garrâ un pateefibâ. Tâpatt arri zeenigs
Dalba mahzitajs, Hesselberg ar wahydu, sawas draudses jauneklus ar kahdu
mihlestibas dahwanu pee eefwehtifchanas gribbeja eepreezinahht, un pats tahdu
grahmatinu farakstija un pehrnâ gaddâ likke drikkheht. Winnas wirsrahts schis:

“Mihlestibas dahwana jaunekleem pee eefwehtifchanas eedohta.

“Sarakstita no Dalba mahzitaja Hesselberg. Jelgawâ, drikkhehts
pee J. W. Steffenhagen un dehla. 1834.“ (16 lappu puffes 8niski.)

Schi grahmatina deesgan gudri irr isdohmata, lohci smukki, drihts tik no bih-
beles wahrdeem, farakstita un neffihš teefcham dauds swehtibas jaunekleem un
zitteem, kas ar apdohmigu un ustizzigu firdi to lassihš. Gefahkabs ar ihfu preeksch-
runnu un irr eedallita 8 nodakkâs, furreu katra ar jautaschanu fahfahs un tad
ar bihbeles wiffjaukakahm lihdsibahm un stahsteem atbild. Tahs 8 jautaschanas
irr schahs: 1.) Woi es schinni pasaulê ween dshwoju? 2.) Râ tad winnâ muh-
schâ mannim klahfees? 3.) Ko buhs man darriht, ka es warru swehts tapt?
4.) Râ es tahdu tizzibu warru dabbuht? 5.) Râ es sawu tizzibu parahdischu?
6.) Kam mihlestiba ja parahda? 7.) Râ es Deewam mihlestibu parahdu un 8.)
Râ es tuwakam mihlestibu parahdu? — Us imu jautaschanu irr atbildehts ar
to stahstu pahr Lahzarusa augschamzefchanu, us 2ru fewischki ar to lihdsibu
pahr baggatu wihru un nabbagu Lahzarusu, us 3schu ar to stahsti pahr jaunekli,
kas to lungu drihts tâpatt jautaja, us 4tu ar to stahstu pahr melmenu-fehrdfigu
zilweku, us 5tu ar daschahm mahzibahm, kas isnemtas woi no Jesus pascha
wahrdeem, woi no Apustulu grahmatahm, us 6tu ar to stahstu pahr augstaku
baupli, us 7tu atkal ar daschahm mahzibahm un turpatt arri irr parahdihts, ka
buhš Deewu bihtees, tam no firds ustizzehht, pateikt un paklausihht, un beidsohht
us 8tu jautaschanu irr atbildehts fewischki ar to eewangeliumu pahr schehlfir-
digu Samariteru un ar to pahr blehdigu kalpu. — Lai tad nu Deews, scheh-
ligajs, zeenigam mahzitajam dohd redseht dauds labbus augtus no schahs jaun-
isfehhtas fehklas un winnam palihds, tai leelâ wihna dahrsâ lihds firmam wezzu-
mam neapnizzis peh; winna patifschanas strahdaht. — Bet diwas leetas ir-
raid pee schahs lohci teizamas grahmatinas, kas mums gauschi schehl. Pirmâ
kahrâ, ka zitteem Latweefcheem, kas ne pee Dalba draudses peeder, itt gruhsti
nahfahs, to dabbuht rohklâ; jo lihds schim neweenam wehl naw sinnams, woi
effohht Jelgawâ un Rihgâ, woi zittur par naudu dabbujama? un zil makfajohht? —
Pahr to wehl zerrejam us preekschu saweem lassitajeem skaidrafu sinnu doht. —
Ohrâ kahrâ mums schehl, ka zeenigs mahzitajs grahmatinas wirsrahtu ne us
tahdu wihsi likke drikkheht, ka taf arri zitti mahzitaji to paschu grahmatinu sa-
weem mahzibas behrneem buhtu warrejis doht par dahwanu.

Dauds zilweki muhsu laikōs tik neapdohmigi gan, ka, kad pee fwehtas kristibas irr stahwejuschi kuhmōs, ne mas wairs ne apdohma, kahdu fwehtu darbu wianni pee ta behrna irr usnehmuschees. Isfaufuschi to fwehtu wahrdu: "Ja!", noeet us mahjahm, paehd, padserr, dohmadami, nu wifs effoht isdarrihts un wianni pilnigi kuhmi; tapehz arri wairs ne leekahs ne sinnahc pahc to behrnu, woi tam wezzaki wehl dshwi, woi ne, un ne rauga, woi behrns arri labbi tohp mahzihcs Deewa wahrōds, woi ne. — Bet dauds zittadi darrija gohdigs Latweeschu fainneeks Widsemnē, Mas-Sallazzes basnizas walstī, kurrām zittafahr dāschreis bija gaddijees, ka kaimini un zitti pasihstami winnu bija luhgufuschi pee sawu behrnu kristibahm woi par kuhmu woi par krusc-tehwu. Tas kristigā firdi labbi apzerrēdams, kahdu fwehtu darbu zaur to ihsten' effoht usnehmees, ar mihligu prahtu usfkattija us scheem behrneem, kà nu usauge; un pee few pascha jau peedshwojis, zil tohti derrigi Deewa raksti effoht pee mahzischanas, pahrlēezinaschanas, norahschanas un pamahzischanas, apnehmahs, katram sawu krusc-dehlu jaunās testamentses grahmatu dahwinahc par mohdinataju un waddonu pa to dshwibas zellu. Sarakstija arri pats kahdu masu grahmatinu, saweem krusc-dehleem par pamahzischanu un par leezibu, ka Deewa wahrdi ween mums effoht par kahju spihdeklī un par gaischumu us wisseem muhsu zelleem, un lifke — sinnams, ar zitta zilweka palihgu — scho grahmatinu tā nodrikkēht, ka to pee tahs pussbihbeles warroht peeseet, ko par dahwanu isredseja, un ka arri zitti wihri to paschu grahmatinu saweem krusc-dehleem par dahwanu warroht eedoht, kad tee, diwus masus papihrus, weenu ar krusc-dehla wahrdu, ohtru ar sawu paschu buhs aprakstijufuschi, un pirmai lappai, wirsraustu starpā, tannis tuffchās weetās uslippinajufuschi. Tadeht schai grahmatinai wirsrausti irr arri lifki tā:

"Ar scheem pamahzischanas wahrdeem eedoht fwehtas jaunās testamentses grahmatu sawam mihkam kruscdehlam [ ] par dahwanu [ ]" (Irr drikkēhti Rihgā, pee Häcker. 1835. 15 lappu-pusses Snifki.)

Kautgan schi grahmatina preeksch pahrdohschanas ne tifke drikkēhta, un mehcs arri ne sinnam, woi wehl kahdi gabbali pee winnas sarakstitaja effoht dabbujami, woi ne, tatschu saweem lassitajeem tē pahc to dohdam sinnu, lai lihds ar mums preezajahs, ka arri starp Latweeschu semneekēem daschs rohnahs, kas to weenigu leetu, kas wajaga, labbi gan pasihst un kas no firds dsennahs, zil spehdams arri zitteem us to palihdseht.

— r —

10tas mihklas usmiina: Grahmata.

Lihds 9. Zuhli pee Rihges irr atnahkuschi 540 fuggi un aibbraufuschi 435.

Brihw drikkēht. No juhrmallas-gubbernementu augstas waldischanas puffed:
Dr. C. E. Napierky.